

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Cap. V. Descriptio Historica Daciæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13167

la Croacè, partie
de Vindifmark,
& un peu de la
Dalmace.

Scardona ad Titium Fl. prope *Sebennico*.
Metulum vrbs sita in monte Nemoroso: *Met-*
ling.
Senia: *Segna*.

NORICVM
RIPENSE
sub Præfide,

parties d'Autri-
che, & de Stirie.

LAVRIACVM: *Lorch*, vbi Præfectus classis, &
fabrica Scutaria, apud Anton. legitur *Blabo-*
riacum, mendosè.
Arelape, & *Arlape*, malè apud Anto. *Arelate*,
Pachlarn sur Erlap; Notitia Imp. meminit
classis *Arlapensis*.

NORICVM
MEDITERRANEVM
sub Præfide,

une grande partie de la Ba-
viere, & la *Carinthie*.

CELEIA, Ro. Colonia *Cilley*, Præfidis
olim huius prouinciæ sedes, sicque
vrbs primaria.
IUVANIVM; ad Fl. cognominem qui
cedit in *Oenum In*, posterioribus
tèporibus præfidis sedes: *Saltzbourg*.

CAPVT V.

Descriptio Historica Dacia.§. I. *De Dacis in genere.*NVM. I. *Nomen.*

DACI olim etiam sunt dicti *Getæ*, nam Strabo lib. 7. *Getas* post *Sueuos* collocat, illòsque ad *Tyrigetas* extendit. *Plinius* à Græcis *Getas*, à Romanis *Dacos* appellari contendit, quod & *Dio*, & *Stephanus* asserunt. Apud *Iustinum* autem lib. 32. *Daci*, soboles *Getarum* sunt. Innuit tamen *Strabo* *Getas* à *Dacis* per *Catarractas* distinctos esse, & versus *Germaniam* *Dacos*, ad *Pontum Euxinum* *Getas* nominari. Vtrum autem *Daba*, aut *Day* dicti sint, negat *Strabo*, qui *Daos* ad *Hyrcanum* ablegat, asserit *Stephanus*: nominatos etiam *Dauos*, colligit ex comædiis *Strabo*, vbi seruuli sæpe *Getæ*, & *Dau* inducuntur: hinc quidam *Dauiam* effinxere, sicut & *Daniam*, quia *Cato* in originibus *Danos* eosdem esse cum *Dacis* scripsit. Appellati sunt quoque *Thracæ*: veteres enim, ait *Strabo*, credidere *Getas* *Thracicam* *Gentem* esse.

Scy-

Scytha dicuntur apud Herodotum, quâ voce utitur etiam sæpe Naso. Addit Epitheton Herodotus ἀθάνατοι *immortales*, quia non putabant se mori, sed ad Deum suum Zamolxim transire; Arrianus lib. 1. exped. Alex. ἀπαθανάτωτας nuncupavit. Suidas etiam suo tempore dictos *Patzinacitas* significat. Posterius & *Gepide* vocati, & regio *Gepidia*, primumque *Gepandas* dictos, quæ vox *Tardum* sonat apud Gothos, quoniam & ingenio, & corpore tardi erant, inquit Iornandes; vel ut ait Cluverius, quia longinquam militiam detrectarunt, & ad Venedicum sinum hæere maluerunt: postmodum tamen in Daciam transgressi sunt, inde fit, ut Procop. lib. 1. Γεννὸν ἔθνος φασὶ τοὺς Γόθους εἶναι.

N V M. 2. *Quantitas.*

DACOS utramque Danubij ripam incoluisse, & ad Hæmum montem extensos esse liquet ex Dione, & Mæfos etiam fuisse Dacos. Unde intelliges quid dicatur à Poëtis, duplex, aut uterque Dacus. Eutropius ait Daciam decies centena milliaria in circuitu tenere. Ptolemæus eam cum Mysia iunctam quoad *longitudinem* extendit à flexu Boreali Danubij ad Pterum Prom. igitur ad 5000. stadiorum; *latitudinem* à Scodro monte ad Carpathum item montem, ac proinde ad 3500. stadia.

N V M. 3. *Qualitas.*

QUÆCUMQUE de Daciâ, & Mysiâ cecinit Poëta Tomitanus 3. de Ponto Eleg. 1. & 8. de campis sine arboribus, de Absithiis pro herbis, de perpetuo frigore, sine ullo veris aduentu Poëticè dicta esse videntur. Certè Solinus Mysiam Cereris horreum appellatam esse à Ro. tradit. Et verò quomodo Mysia alere potuisset quingenta hominum millia ex Daciâ traducta, ut dicemus in Politia.

N V M. 4. *Mores.*

COLLIGUNTUR ex Ouidio 5. Trist. Eleg. 7. Truci sunt vultu, voce ferâ, comâ & barbâ hispidis; accincti semper ferro procedunt, semper cum arcu, & sagittis veneno illitis. Nullis legibus se adstringi sinebant, sed ius ense sibi reddebant. Pellibus induci

Parall. Geogr. Tom. II.

Nn

procedebant, quas in laxiores braccas malè concinnabant: Hæc *Ovidius*. De Dacis hoc quoque dictum nonnulli credunt à *Silio*,

*At gente in Scythicâ suffixa cadavera truncis
Lenta dies sepelit.*

Quidam inter Getas, vt ait *Posidonius* apud *Strabonem*, ab vxoribus omnino abstinebant & dicebantur *Κηραι*, ideóque colebantur vt facti, eos *Πλίσις* *Iosephus* vocat, & cum suis *Essenis* componit. Putant aliqui apud *Strabonem*, idcirco ab *Homero* dictos *αἰεῖς*, quia dimidia tantum ex parte viuerent *ἡμιτελῆ βίον*. Sed hoc conuellere nititur *Strabo*, & ex *Menandro* docet nonnullos eorum non fuisse contentos decem vxoribus: immo ex eo quod *Religiosi* dicuntur, non caruisse vxoribus, quod ineptâ ratione probat.

N V M. 5. Religio.

ZAMOLXIS quidam Geta *Pythagoræ* famulus fuit: is reuersus in patriam acceptissimus fuit Genti, atque proceribus, quòd ostentorum cælestium euenta præmonstraret. Quare & Regi suasit vt se eligeret collegam regni, vt ei denunciaret quæ diis placuissent. Ita primus est Sacerdos creatus *Zamolxis*, eius Dei qui apud Getas colitur, & deinceps Sacerdotes Regi à consiliis fuerunt. *Strabo* lib. 7.

N V M. 6. Politia.

SVB *Orole* Rege cum aduersus *Bastarnas* malè pugnauissent, in ultionem segnitie capturi somnum capita, pedum loco, ponere coacti sunt, & suis vxoribus famulari, donec acceptam ignominiam delerent, *Iustin.* lib. 32. Ab *Alexandro* bello appetiti, & eorum vrbs incensa, *Arrianus*. Sub *Alexandri* successoribus *Dromichares*, vel *Dromichetes* *Lysimachum* viuum cepit, & ei comonstrata Gentis paupertate hospitium præbuit, monuitque ne tales inuaderet, sed amicos haberet, *Strabo* lib. 7. Paulò antequam à Romanis inuaderentur Regem habuere *Bærebistam*, qui & vicinis, adeóque Romanis terrori fuit; tantæque auctoritatis, vt cum iussisset vites excindi, & suos abstinere vino, ei subditi paruerint. Vfus est autem operâ *Cenci*, cuiusdam *Ægyptij* præstigiatoris, qui & pro Deo tantum non habitus est. *Bærebistâ* autem in seditione cæso, distrahi cœperunt *Daci*; quare cum antea ducenta

hominum millia sub signis haberēt, appetiti bello per Augustum, vix 20. millia eduxerunt, sicque facillè subacti sunt. Tum eis datus Præfectus Flaccus qui eos in officio continuit, inquit *Naso*. Deinceps sub Domitiano exorta bella, quæ Traianus omnino profligauit, deuictō rege Decebalo: & tum Dacia in formulam provinciae redacta est. Sub Augusto porrò per Ælium Catum, vel vt alij malūt, Licinium Crastum ex Getis quingenta millia traducti sunt intra Danubium, vbi & dicti Mæsi. Ab Ælio quoque Plautio Mæsiæ proprætore plusquam centum millia Trans-Danubianorum cum coniugibus & liberis transportata esse colligimus ex inscriptionibus Smerij.

§. 2. De illustrioribus Daciæ populis.

N V M. 1. Mysi, dicti & Mæsi origine Thraces sunt, & Posidonius apud Strabonem ab Homero putat Thraces *Mysos Europæos* appellari: quod Strabo non improbat, licet Homeri locus eos tantùm coniunctos ostendat. Et verò eiusdem linguæ cum Thracibus fuere Mysi, inquit *Strabo*; sed dubitat verum Asiatici ab Europæis acceperint nomen, an vice versâ; cùm tamen hoc ipsum priùs asserere visus esset.

Abstinent autem Mysi ab animalibus pietatis causâ, sed potissimum ab ouibus; & melle, caseo, lacte victitant, otiosi ferè semper, sacrificiis addictissimi, vnde *Καρποβάται* dicti quasi *scapsores fumi*. Fortissimè depugnabant, quare ab Homero *ἀγχιμαχοί* nuncupantur *Cominus pugnantes*: neque vnquam rapi sua patiebantur *Σπορθητοί*.

Item cùm apud eos equi coibant, vnus quasi hymenæum canit, & suauitate cantus equæ delinitæ mox fiunt grauidæ, & pullos pulcherrimos pariunt: *Ælianus*.

N V M. 2. Triballi à Scordiscis olim pessimè affecti sunt, & ad Getas supra Istrum confugere coacti, *Strabo*. Nihilominus resumpsisse animos arguunt bella cum Philippo, & Alexandro gesta. Tempore autem Appiani gens illa erat *ἔρημος*, & *ἀνώρυμος* *deserta*, & nullius nominis: sic de illâ loquitur in Illyricis.

N V M. 3. Dardani fuere admodum agrestes, vt pote qui subter sterquilinia effossas speluncas incolerent. Musicæ tamen semper operam dedere, semperque vsi sunt fistulis, & instrumentis quæ

fidibus intenduntur, *Strabo*. Ter tantum in vitâ lauantur Dardani, post partum, cum nuptias ineunt, & cum mortem obierunt, *Ælianus cap. 1. lib. 4. variarum*. Cum Scordiscis iuncti Macedoniam, & Græciam depopulati sunt, immo & Delphicum templum Apollinis inuaserunt, vnde cum damno repulsi sunt. Cum eos inuadere cogitaret Lucius Scipio, auro corruptus fœdus cum eis pepigit, vnde initium bellorum ciuilium credit exortum esse *Appianus in Illyricis*.

N V M. 4. Scythæ in inferiori Mœsiâ collocantur, quam Iordanes *Minorem Scythiam*, Zosimus *Scythiam Thracensem*, Plutarchus *Scythiam Ponticam* dixere, vt & eius incolas, *Celto-Scythas*. Ab Homero dici videntur *Διγαίοτατοι*, & Ephorus tradit ex eâ gente natum Anacharsidem. Idem Homerus *εὐρύμυς* appellauit, qui omnia habeant communia, etiam liberos, & vxores, præter gladium & poculum. Erant præterea simplices, ac minimè fraudulentæ, ideóque fortè dicti *ἄλιοι*, sed à vicinis deprauati sunt nonnihil. Hæc *Strabo lib. 7*. At *Plinius lib. 4. cap. 11*. innuit hos Scythas Arotæres dictos esse: videlicet quia terram arabant contra aliorum Scytharum viuendi rationem.

N V M. 5. Iazyges Metanastæ origine sunt Sarmatæ, vt ostendimus in Sarmatiâ: qui cum eam occupassent regionem, & patrium seruarent morem, vt curribus impositi nouas subinde mutarent sedes, dicti sunt *Μετανοῦντες*, hoc est *domicilia mutantæ*, seu *habitationem*: & eorum vestigia remanent in regiunculâ Transylvaniæ quæ adhuc *Ias*, vel *Iazaph* appellatur. *Iazis* etiam ab Ouidio dicitur in singulari 4. de Ponto.

§. 3. De Danubio.

N V M. 1. Nomen.

PRIMUM dictus est Seythicâ lingua *Ματοῖας*, que vox *ἄσπις* *innocentium* sonat, quòd sine periculo transmitteretur: sed cum semel in eo cladè accepissent Barbari homines cum *Δάβριον*, seu *Δάβριον* appellarunt: certè τὸ *Δάβριον* ex Plutarcho apud Macedonas *Mortem* sonat. Cato in originibus dictum esse vult à Danis qui iidem sunt cum Dacis: alij recentiores metathesi *Danouim* pro *Abnouim*, ab monte Abnobâ Germaniæ vnde existit: alij denique à voce Saxonica *Tonau*, seu *Sonitu*.

NUM. 2. Mutatio nominis.

POSTEA QUAM longius decurrit nomen amittit suum, & vocatur *Ister*, vel ab Istro Rege ut vult *Berosus*: vel à Regione Istriâ supra Thraciam quam præterlabitur, ut vult *Solini interpret*, vel denique Bessorum lingua sic appellatur *Ister*, qui antea Danubius: communiter à Poëris *Binominis* dicitur.

Sed ubi hæc variet nomina, non est levis difficultas, qua de re video antiquos in 4. sententias esse distractos.

1. est Strabonis, qui catarractas Danubij facere hanc nominum variationem asserit: sed lapsus est cum eas inter Dacos & Geras collocavit, cum Budam usque in Danubio nullæ catarractæ sint, quod falsò credidit Niger. Itaque recurrendum Straboni ad eas quæ infra Lintium Austriacum videntur quæ à Suidâ descriptæ sunt in voce, *Catarractæ*.

2. opinio est Ptolemæi qui ab vrbe Axio, seu Axiopoli ad Euxinum, Istrum vocari ait.

3. Plinij dici Istrum ubi primùm Illyricum attigit: sed ubi gentium porrò? certè si Illyricum sumatur, quatenus non includit Noricum, Plinius cum Strabone sentit; si Illyricum strictè sumatur, Appiano adstipulatur.

4. denique est Appiani, qui Danubium credit Istrum appellari ubi Sauum recepit, certè Sauus in eum tanto imperu ruit ad Belgradam, ut eum sorbere videatur.

NUM. 3. Ostia.

OSTIA item vario numero à scriptoribus proferuntur.

Prima opinio, ei quinque ostia tribuit: ita Arrianus in Periplo Euxini, & lib. 1. & 8. Exp. Alex. Herodo. lib. 4. Ephorus, Eratosthenes apud Strabonem, Claudianus

Thracia quinque vadis Istrum vocat.

Auuenus idem quoque sentit.

Secunda opinio, sex; ita Plinius, Tacitus, Ptolemæus.

Tertia opinio denique, septem: sic Strabo, Amm. Marcel. Solinus, Mela, Ouid. qui ideo eum septemplex dixit.

Nomina autem tantùm sex illa referuntur, à variis auctoribus, progrediendo à meridie in Septentrionem.

	AM. MAR. CELLIN.		PLINII.		PTOLEMÆI.
1	Sacrum	1	Peuce seu Sacrum	1	Sacrum seu Peuce
2	Naracu- stoma	2	Naraco- stoma	2	Inariacium
3	Calousto- ma	3	Calosto- ma	3	Pulchrum ostiū seu Calon
4	Pseudo- stoma	4	Pseudo- stoma	4	Pseudostomon
5	Boreou- stoma	5	Boreosto- ma	5	Boreum ostium
6	Schenosto- ma	6	Spiro- stoma.	6	Thiagola.
7	Nigrum & palustri specie.		Plinius & Ptolemæus sex tantum admittunt.		

DA- CIA	LATE SVM- PTA.	MYSIA	DACIA	} DACIA RIPENSIS. DACIA MEDITERRANEA. DACIA ALPESTRIS.	
			IAZYGES- METANASTÆ		} PARS BOREALIS. PARS AVSTRALIS.
			SVPE- RIOR	} DARDANI. TIMACHI. TRICORNESI. MYSI.	
			INFE- RIOR		} TRIBALLI. SCYTHÆ. CELEGERRÆ.

